

FINANČNÍ GRAMOTNOST

Volitelný předmět pro 8. a 9. ročník – cyklus A/B

Charakteristika předmětu

Předmět Finanční gramotnost rozšiřuje vzdělávací obsah Výchovy k občanství, zejména tematický okruh Já a svět financí. Je zaměřen na praktickou orientaci žáků v osobních a rodinných financích, odpovědné finanční rozhodování a porozumění ekonomickým jevům každodenního života.

Výuka využívá modelové životní situace, rozpočty, porovnávání nabídek, jednoduché výpočty, aktuální ekonomické zprávy a případové studie. Žáci plánují příjmy a výdaje, bezpečně pracují s platebními nástroji, posuzují spoření, úvěry, pojištění a investování, rozpoznávají finanční rizika a vysvětlují základní principy trhu a tvorby cen.

Obsah není propagací konkrétních poskytovatelů ani produktů. Reálné nabídky slouží pouze ke srovnávání podle předem stanovených kritérií; investování je probíráno bez individuálních investičních doporučení.

Předmět je společný pro 8. a 9. ročník. Žák si jej volí na jedno pololetí; může pokračovat ve druhém pololetí nebo si jej zvolit znovu následující školní rok. Proto je obsah uspořádán do dvouletého cyklu A/B. Každé pololetí je samostatně absolvovatelné a cykly se tematicky neopakují.

Časová dotace činí 1 vyučovací hodinu týdně, 33 hodin za školní rok: 1. pololetí 16 hodin (3–3–4–3–3), 2. pololetí 17 hodin (3–4–4–4–2). Časové zařazení je orientační; ekonomické aktuality lze vhodně zařazovat průběžně.

Výuka může být dělena na skupiny při splnění podmínek stanovených platnými právními předpisy a podle organizačních a personálních možností školy; jinak probíhá společně.

OVU RVP ZV 2025

Kód OVU	Definice OVU
CAS-VKO-003-ZV9-013	Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.
CAS-VKO-003-ZV9-014	Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.
CAS-VKO-003-ZV9-015	Vysvětluje tvorbu cen v tržním hospodářství z pohledu kupujícího a prodávajícího.

Tematický plán – CYKLUS A

Každé pololetí je samostatně absolvovatelné. Témata směřují k praktickému rozhodování, nikoli k encyklopedickému výčtu pojmů.

Období / měsíc a dotace	Téma	Školní OVU (vazba na RVP ZV 2025)	Učivo a činnosti žáků
1. pololetí Září – 3 h	Peníze v mém životě	Žák vysvětlí základní funkce peněz, rozliší potřeby a přání a na modelovém příkladu posoudí jednoduché finanční rozhodnutí. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-013, CAS-VKO-003-ZV9-014)	Funkce peněz; potřeby a přání; příjmy a výdaje; hotovost a bezhotovostní peníze; bezpečné zacházení s penězi.
1. pololetí Říjen – 3 h	Jak platíme a chráníme své peníze	Žák porovná běžné způsoby placení, vysvětlí zásady bezpečného používání platebních prostředků a navrhne postup v rizikové modelové situaci. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Karta, účet a elektronické platby; PIN a ověřování; ztráta karty; phishing; modelové bezpečnostní situace.
1. pololetí Listopad – 4 h	Můj první rozpočet	Žák sestaví a vyhodnotí jednoduchý osobní rozpočet a rozliší rozpočet vyrovnaný, přebytkový a schodkový. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje; vyrovnaný, přebytkový a schodkový rozpočet; rezerva; modelový osobní rozpočet.
1. pololetí Prosinec – 3 h	Nakupuji s rozmyslem	Žák porovná modelové nabídky podle ceny a dalších podmínek a zdůvodní spotřebitelské rozhodnutí s ohledem na rozpočet. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014, CAS-VKO-003-ZV9-015)	Cena, sleva a jednotková cena; porovnávání nabídek; reklamní tlak; reklamační v základním praktickém pojetí.
1. pololetí Leden – 3 h	Proč se ceny mění	Žák na konkrétních příkladech vysvětlí, jak nabídka, poptávka, konkurence a další faktory ovlivňují cenu, a použije související ekonomické pojmy v kontextu. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-013, CAS-VKO-003-ZV9-015)	Nabídka, poptávka, náklady, cena, konkurence; inflace v každodenním životě; ekonomická aktualita.
2. pololetí Únor – 3 h	Banka jako správce peněz	Žák se orientuje v základních bankovních službách a v modelové situaci porovná jejich využití s ohledem na potřeby a rozpočet. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Účet, bankovní služby, platby, výpis, poplatky, úrok; porovnání modelových účtů podle potřeb klienta.
2. pololetí Březen – 4 h	Spoření a finanční rezerva	Žák stanoví finanční cíl, navrhne tvorbu rezervy a porovná modelové možnosti spoření podle zadaných kritérií. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Finanční cíle; rezerva; úročení; názorné; vztah času a zhodnocení; modelový plán spoření.
2. pololetí Duben – 4 h	Půjčka není dárek	Žák porovná modelové úvěrové situace, vysvětlí základní náklady úvěru a posoudí rizika zadlužení a nesplacení. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Úvěr, jistina, úrok, splátka, celkové náklady; bankovní a nebankovní poskytovatel; zadlužení a nesplacení.
2. pololetí Květen – 4 h	Pojištění: které riziko uneseme?	Žák vysvětlí princip pojištění a v modelových životních situacích posoudí význam krytí vybraných rizik s ohledem na rozpočet. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Princip pojištění; riziko a škoda; základní druhy pojištění; spoluúčast; modelové rozhodování.
2. pololetí Červen – 2 h	Finanční rozhodnutí nanečisto	Žák propojí poznatky o rozpočtu, rezervě a finančních rizicích a zdůvodní vlastní řešení komplexnější modelové situace. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Případová studie mladého člověka: příjem, výdaje, rezerva a neočekávaná událost; zdůvodnění rozhodnutí.

Tematický plán – CYKLUS B

Každé pololetí je samostatně absolvovatelné. Témata směřují k praktickému rozhodování, nikoli k encyklopedickému výčtu pojmů.

Období / měsíc a dotace	Téma	Školní OVU (vazba na RVP ZV 2025)	Učivo a činnosti žáků
1. pololetí Září – 3 h	Domácnost jako malá ekonomika	Žák sestaví a analyzuje modelový rozpočet domácnosti a navrhne úpravy při změně příjmů nebo výdajů. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Příjmy domácnosti; fixní a proměnlivé výdaje; bydlení, energie, doprava, jídlo; modelový rodinný rozpočet.
1. pololetí Říjen – 3 h	Od výplaty k čistému příjmu	Žák používá základní pojmy spojené s příjmy z práce a zapracuje modelový čistý příjem do osobního rozpočtu. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-013, CAS-VKO-003-ZV9-014)	Hrubá a čistá mzda orientačně; další příjmy; práce s kalkulačkou na modelových údajích; rozpočet po nástupu do práce.
1. pololetí Listopad – 4 h	Trh v každodenním životě	Žák vysvětlí tvorbu ceny z pohledu kupujícího a prodávajícího a na modelovém trhu posoudí vliv nabídky, poptávky, nákladů a konkurence. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-015)	Nabídka, poptávka, náklady, marže a cena; konkurence; modelový minitrh a stanovení ceny výrobku.
1. pololetí Prosinec – 3 h	Ekonomika ve zprávách	Žák vyhledá jednoduché ekonomické sdělení, vysvětlí vybrané ekonomické pojmy a stručně popíše jejich význam pro každodenní život. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-013)	Inflace, úroková sazba, DPH, HDP a státní rozpočet v základním kontextu; porovnání mediálních sdělení.
1. pololetí Leden – 3 h	Spotřebitel pod tlakem	Žák rozpozná vybrané obchodní a marketingové strategie a v modelové situaci zdůvodní spotřebitelské rozhodnutí s ohledem na rozpočet. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014, CAS-VKO-003-ZV9-015)	Marketing, slevy, předplatné, digitální nákupy; nežádoucí nabídky; emoční tlak na utrácení.
2. pololetí Únor – 3 h	Finanční podvody a bezpečnost	Žák rozpozná varovné znaky vybraných finančních podvodů a navrhne bezpečný postup v modelové situaci. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Phishing, smishing, falešný bankéř, podvodná investiční nabídka; varovné signály a bezpečný postup.
2. pololetí Březen – 4 h	Investování bez iluzí	Žák rozliší spoření a investování a porovná modelové možnosti podle vztahu výnosu, rizika, likvidity a časového horizontu. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Spoření vs. investování; výnos, riziko, likvidita, časový horizont; diverzifikace; modelové portfolio.
2. pololetí Duben – 4 h	Velké životní rozhodnutí	Žák sestaví varianty financování modelové životní potřeby, porovná jejich dopad na rozpočet a zdůvodní zvolené řešení. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Osamostatnění: bydlení, doprava, vybavení domácnosti a rezerva; varianty financování; práce s reálnými cenami.
2. pololetí Květen – 4 h	Finanční poradci v akci	Žák analyzuje modelovou finanční situaci domácnosti, porovná vhodné typy finančních služeb podle stanovených kritérií a své doporučení věcně zdůvodní. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-014)	Skupinová případová studie domácnosti; analýza rozpočtu; výběr typu finanční služby z modelových nabídek; prezentace.
2. pololetí Červen – 2 h	Můj finanční kompas	Žák formuluje zásady odpovědného hospodaření a finanční bezpečnosti a aplikuje je na novou modelovou situaci. (Vazba: CAS-VKO-003-ZV9-013, CAS-VKO-003-ZV9-014)	Zásady odpovědného hospodaření; varovné signály; finanční bezpečnost; závěrečná reflexe.

Poznámky k realizaci a hodnocení

- Cyklus A a B se střídají po školních letech. Při opakované volbě žák neprochází stejnými tématy.
- První i druhé pololetí každého cyklu jsou samostatné celky.
- V 8. a 9. ročníku se zadání diferencuje složitostí rozpočtu, počtem proměnných, mírou samostatnosti a kvalitou argumentace.
- Žáci nejsou povinni sdílet skutečné finanční údaje své rodiny; používají se přednostně fiktivní nebo anonymizované situace.
- Výuka investování, úvěrů a pojištění není individuálním finančním poradenstvím a nepropaguje konkrétní produkty.
- Hodnocení se zaměřuje na práci s údaji, analýzu rozpočtu, porovnávání možností, zdůvodnění rozhodnutí, použití ekonomických pojmů a reflexi rizik.
- Krátké ekonomické aktuality lze zařazovat průběžně, zejména k OVU CAS-VKO-003-ZV9-013.

Vzdělávací strategie

Využívány jsou modelové rozpočty, případové studie, tabulky a kalkulačky, porovnávání nabídek, ekonomické aktuality, diskuse, argumentace, role-play, skupinové rozhodování, krátké projekty a reflexe.